

CYRILOMETODSKÁ MEDAILA PRE MONS. FRANTIŠKA RÁBEKA

František Rábek sa narodil 17. februára 1949 v Močenku. Po vysvätení za kňaza (1972) pôsobil ako kaplán na viacerých miestach, od roku 1979 ako správca pútnického miesta Nitra – Kalvária, kde sa venoval najmä mládeži, ktorú aj v neľahkých časoch totality viedol v duchu katolíckej morálky a k viere v Boha. Ako „odmenu“ za svoju obetavú misijnú činnosť medzi mládežou bol preložený za správcu farnosti v Čiernom pri Čadci.

R. 1991 ho pápež Ján Pavol II. vymenoval za pomocného biskupa nitrianskej diecézy. Biskupskú vysviacku prijal 27. júla 1991 z rúk nitrianskeho biskupa Jána Chryzostoma kardinála Korca. František Rábek sa stal biskupom vo veku 42 rokov, čo je unikátne mladý vek a odráža jeho misionársku činnosť a zásluhy počas obdobia, ktoré náboženstvu neprialo.

Za prvého ordinára novozriadeného Ordinariátu OS a OZ Slovenskej republiky ho pápež Ján Pavol II. vymenoval 20. januára 2003. Na významnom poste sa naplno prejavili výnimočné vlastnosti tohto Kristovho kňaza. Pôsobí v prostredí, ktoré sa vyznačuje výraznou heterogenitou; od služby vojakom v ozbrojených silách, cez hasičské a záchranné zbory až po väzenstvo. Pre túto diecézu je charakteristické nielen veľké plošné rozptýlenie jednotlivých útvarov, ale aj rozdielne druhy aktivít týchto zložiek ordinariátu, čo si vyžaduje veľké fyzické a mentálne nasadenie. Biskup František Rábek má všetky vlastnosti, aby mohol s úspechom plniť svoje náročné povinnosti. Fyzicky zdatný, mentálne odolný, povzniesol Ordinariát na funkčnú organizáciu, spĺňajúcu požiadavky, ktoré sú na ňu kladené.

Ako prejav uznania jeho práce ho pápež Benedikt XVI. v roku 2010 vymenoval za konzultora Kongregácie pre biskupov a jej Úradu pre riadenie vojenských ordinariátov. V roku 2012 bol prijatý za riadneho člena Európskej akadémie vied a umení v Salzburgu, ako prejav uznania za jeho aktivitu v oblasti vedy, kultúry a náboženstva, s dôrazom na jeho úspešnú činnosť v budovaní mostov medzi vedou, kultúrou a vierou.

Je predsedom Rady pre vedu, vzdelanie a kultúru (RVVK) Konferencie biskupov Slovenska, v ktorej sa združujú významné osobnosti vedy a kultúry Slovenska, s cieľom hľadať a nachádzať cesty k porozumeniu medzi vedou, kultúrou a vierou.

Po rokoch, ktoré nepriali šíreniu pravdy tak, ako ju chápeme aj my, kresťania, sa F. Rábek intenzívne venoval šíreniu pravdy formou publikácií, v ktorých populárnou formou vykladal príbehy významných svätcov a na ich príklade sa snažil iniciovať aj naše myslenie tak, aby sme pochopili zmysel viery. Tieto posolstvá a rovnako súbory jeho homílií sú predmetom celej série publikácií.

Mimoriadnu pozornosť si zaslúžila knižka *Kocel' a Blatnohrad*¹ o Blatnohrade (dnes Zalavár v Maďarsku na brehu Balatonu), mieste Kocelovho hradu a Metodovho pôsobenia v časoch Veľkomoravskej ríše a ktorá vyšla v roku 1150. výročia príchodu vierozvestov do našich krajín. O jej vydanie sa biskup Rábek mimoriadne zaslúžil (ako organizátor vydania aj ako jej spoluautor) a spolu s biskupom L. Bíró udržiavajú cyrilometodské tradície organizovaním každoročných pútí na toto pamätné miesto.

Mons. F. Rábek pripisuje osobitný význam organizácii aktivít, vedúcich k porozumeniu medzi vierou a rozumom. Dlhé roky sme boli oficiálnou propagandou presviedčaní o nezlučiteľnosti viery a rozumu, o tom, že viera a rozum sú dve entity, ktoré sú protikladné a nemajú nič spoločného. Reakciou na takéto a podobné tvrdenia je Encyklika Jána Pavla II. *Fides et ratio* (Viera a rozum) zo 14. septembra 1998.

Za predsedníctva Mons. Rábeka v RVVK bola zriadená cena *Fides et ratio*, nazvaná podľa rovnomennej pápežskej encykliky; sú ňou oceňovaní tí, čo sa naozaj zaslúžili o spoluprácu vedy a viery vo vzájomnom dialógu. Cena získala medzinárodný rozmer, keď s dvomi ocenenými, J. Em. Jozefom kard. Tomkom a J. E. Marcelom Sánchez Sorandom, kancelárom PAS, putovala až do Vatikánu,

Viacerí vedeckí pracovníci sú vďační Mons. F. Rábekovi za neúnavnú podporu stykov medzi slovenskými vedeckými pracovníkmi a Pápežskou akadémiou vied (Pontificia Academia Scientiarum - PAS). Táto Akadémia patrí medzi najprestížnejšie učené spoločnosti na svete a združuje špičkových vedcov bez rozdielu vyznania; zasadania sa môžu zúčastniť ako pozorovatelia aj nečlenovia PAS. Vďaka ochote a stykom Mons. F. Rábeka sa podarilo zabezpečiť účasť niekoľkých vedcov zo Slovenska na tematických zasadaniach PAS. Viackrát sa tak ukázalo, že F. Rábek je kňaz, ktorý evanjelium nielen číta, ale ním aj žije a že je naplnený ochotou pomáhať blížnym bez nároku na odmenu a uznanie.

Významným počinom v oblasti umenia je organizácia výtvarného riešenia katedrály ordinariátu v Bratislave-Krasňanoch. Súbor nádherných mozaík v katedrále je dielom P. Marka Ivana Rupnika, SJ. Tieto mozaiky dodávajú katedrále slávnostný ráz a inšpirujú účastníkov bohoslužieb k prehĺbeniu viery prostredníctvom nádhernej symboliky. Za realizáciu tohto diela bol P. Marko Ivan Rupnik, SJ, ocenený cenou Fra Angelika, ktorú udeľuje KBS prostredníctvom RVVK tým, ktorí sa mimoriadne zaslúžili o šírenie kresťanských myšlienok prostredníctvom umeleckých artefaktov.

Veľkým stimulom pre kresťanských vedeckých pracovníkov sú pravidelné interdisciplinárne dialógy, ktoré organizuje RVVK pod vedením jej predsedu Mons. Rábeka; tieto dialógy tematicky pokrývajú spektrum aktuálnych tém, ako napr. ostatná téma *Možnosti Božieho pôsobenia vo svete v kontexte poznatkov modernej prírodovedy*. Účastníci dialógu, ktorý nasleduje po prezentácii témy popredným špecialistom, sa

¹ Vid' aj recenziu J. Gráca v predchádzajúcom čísle časopisu RAN.

snažia pochopiť cesty, akými sa Božia prítomnosť a prozreteľnosť prejavuje v našich životoch.

Činnosť F. Rábeka nie je obmedzená iba na rýdzo cirkevné aktivity. Tí, ktorí ho dlhšie poznajú, vedia, že Mons. Rábek je nielen vzorný služobník Krista, ale aj dobrý vytrvalostný bežec a má za sebou niekoľko polmaratónov.

Odozdvávame najvyššie vyznamenanie ÚSKI, putovnú cyrilometodskú medailu, Mons. Františkovi Rábekovi za jeho úsilie o uchovanie a rozvoj cyrilometodského dedičstva, podporu kresťansky mysliacej inteligencie a udržiavanie dialógu medzi vedou a vierou. Robíme to s presvedčením, že sa medaila dostáva do správnych rúk; je to len malé ocenenie jeho tvrdej práce pre cirkev a nás všetkých. Prosíme Pána o to, aby mu elán a energia vydržali ešte dlho a mohli sme sa tešiť spolu s ním z výsledkov jeho práce.

Ing. Viliam Novák, DrSc., doc. RNDr. Emil Běták, DrSc.